

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Цэнхэр сумын ЭМТ-ийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2023/102/-НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Архангай аймаг 2023 он</p>	<p>Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас: 7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Аудитор Ч.Анхбаяр Утас: 8511-6555 Цахим хаяг: Ankha964@gmail.com</p>
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан.....	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан.....	
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.	
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	12
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	12
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	12
Ихтамир сумын ЕБС нь аймгийн, БШУЯ-ны харьяа төсвийн байгууллага бөгөөд үйл ажиллагаагаа Монгол Улсад мөрдөгдөж байгаа хууль эрх зүйн хүрээнд явуулж байна.	12
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	12
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд.....	13
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	13
3.5.3 Нэмэлт төсөв	14
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	14
4.1 Ерөнхий зүйл	14
4.2 Материаллаг байдал.....	15
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт.....	15
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	15
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	15
4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд.....	16
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	15
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	16
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	17
5.1 Төлбөрийн акт.....	17
5.2 Албан шаардлага.....	
5.3 Зөвлөмж.....	17
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
ЭМДС	Эрүүл мэндийн даатгалын сан

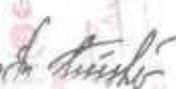
1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

		ЦЭНХЭР СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ДАРГА Ө.МӨНХШҮР ТАНАА
АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР		
65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг Утас/Факс: 976-70333141 И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn		
2023-04-16 № 59		
талай _____	таны № _____	т _____
Өөрчлөлтгүй дүгнэлт		
<p>Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Цэнхэр сумын ЭМТ-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.</p> <p>2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.</p>		
Дүгнэлтийн үндэслэл		
<p>Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.</p>		
Аудитын гол асуудал		
<p>Цэнхэр сумын эрүүл мэндийн төв нь 2022 оноос гүйцэтгэлээр санхүүжих тогтолцоонд шилжин ажилласан байна.</p>		
Бусад асуудлын хэсэг		
<p>Тус байгууллага нь 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 26 үндсэн зорилтын хүрээнд 124 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг сумын засаг дарга 98 хувьтай үнэлсэн байна.</p>		
Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага		
<p>Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.</p> <p>Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.</p>		
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага		

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Данс	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	143,384,792.88	201,044,476.94
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	9,318,469.49	134,704,326.22
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	9,318,469.49	134,704,326.22
3121	Төгрөг	9,318,469.49	134,704,326.22
31211	Төрийн сангийн харилцах	9,318,469.49	134,704,326.22
33	АВЛАГА	77,045,800.00	4,496,939.00
333	Татаас, санхүүжилтийн авлага	77,045,800.00	
335	Бусад авлага		4,496,939.00
3351	Байгууллагаас авах авлага		4,496,939.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	57,020,523.39	61,843,211.72
351	Түүхий эд материал	47,648,637.02	55,933,873.72
3511	Тусгай зориулалттай материал	15,092,910.00	18,485,812.00
3513	Эм боох материал	32,555,727.02	37,448,061.72
354	Хангамжийн материал	9,371,886.37	5,909,338.00
3541	Бичиг хэргийн материал	515,700.00	535,300.00
3542	Аж ахуйн материал	2,305,584.00	2,820,784.00
3544	Түлш, шатах тослох материал	3,465,782.87	
3545	Барилгын засварын материал	12,200.00	
3546	Хүнсний материал	3,072,619.50	2,553,254.00
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	527,133,646.49	566,620,388.96
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	527,133,646.49	566,620,388.96
392	Биет хөрөнгө	513,831,646.49	553,318,388.96
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	465,948,863.00	465,948,863.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-55,064,562.72	-68,539,036.74
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	86,058,840.00	86,058,840.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-23,118,839.72	-31,857,589.70
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	125,629,134.70	190,501,634.98
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-86,241,600.20	-93,679,793.84
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	14,364,909.00	18,900,309.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-13,745,097.57	-14,014,837.74
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	820,166.00	820,166.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-820,166.00	-820,166.00
393	Биет бус хөрөнгө	13,302,000.00	13,302,000.00
39301	Програм хангамж	300,000.00	300,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	13,002,000.00	13,002,000.00
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	670,518,439.37	767,664,865.90
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	2,400,000.00	
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	2,400,000.00	
413	Өглөг	2,400,000.00	
4136	Бусад өглөг	2,400,000.00	
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	2,400,000.00	
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	668,118,439.37	767,664,865.90
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	668,118,439.37	767,664,865.90

511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	297,551,048.23	297,551,048.23
512	Хуримтлагдсан үр дүн	-306,930,856.25	-207,384,429.72
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	-306,930,856.25	-306,930,856.25
5122	Тайлант үеийн үр дүн		99,546,426.53
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	677,498,247.39	677,498,247.39
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	670,518,439.37	767,664,865.90

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,344,619,406.00	908,055,046.24
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	504,420,426.00	88,107,806.24
120	Нийтлэг татварын бус орлого	500,257,026.00	88,107,806.24
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	69,493,663.99	
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	69,493,663.99	
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	53,030,221.64	2,275,000.28
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	377,733,140.37	85,832,805.96
122	Тусламжийн орлого	4,163,400.00	
122001	Хандив тусламж /дотоод/	4,163,400.00	
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	840,198,980.00	819,947,240.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	468,327,800.00	
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	468,327,800.00	
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	305,473,800.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	228,428,000.00	
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	77,045,800.00	
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	15,770,000.00	17,200,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	15,770,000.00	17,200,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	50,627,380.00	802,747,240.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	50,627,380.00	802,747,240.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,130,784,523.66	808,508,619.71
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,130,784,523.66	808,508,619.71
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,092,584,523.66	808,508,619.71
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	448,012,855.64	416,785,533.69
210101	Үндсэн цалин	224,730,329.68	267,355,882.94
210102	Нэмэгдэл	162,118,276.96	109,338,433.75
210104	Урамшуулал	50,400,058.00	32,943,664.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	10,764,191.00	7,147,553.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	52,803,062.00	50,578,919.05
210201	Тэтгэврийн даатгал	37,979,602.19	35,512,097.50

Архангай аймгийн Цэнхэр сумын ЭМТ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,818,875.13	3,879,066.93
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,004,819.47	3,229,182.93
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	727,141.95	723,530.93
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,272,623.26	7,235,040.76
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	12,770,000.00	12,266,853.40
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,200,000.00	3,988,047.62
210302	Түлш, халаалт	9,540,000.00	7,944,105.78
210303	Цэвэр, бохир ус	1,030,000.00	334,700.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	57,527,436.84	75,175,071.60
210401	Бичиг хэрэг	6,866,913.00	12,243,620.00
210402	Тээвэр, шатахуун	28,381,440.00	31,449,638.60
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,606,800.00	2,350,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	50,000.00	380,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,887,341.12	7,962,798.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	16,734,942.72	20,789,015.00
2105	Нормативт зардал	477,228,312.50	191,957,389.16
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	455,038,640.50	173,342,534.26
210502	Хоол, хүнс	20,932,572.00	18,222,854.90
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,257,100.00	392,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,575,907.00	22,326,839.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	487,707.00	3,645,707.00
210604	Урсгал засвар	7,088,200.00	18,681,132.00
2107	Томилолт, зочны зардал	702,000.00	992,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	702,000.00	992,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	392,020.00	620,520.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	250,000.00	
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох		108,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	77,000.00	72,500.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	65,020.00	440,020.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,572,929.68	37,805,493.81
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,000,000.00	7,884,336.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	29,572,929.68	29,921,157.81
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	38,200,000.00	
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,200,000.00	
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	38,200,000.00	
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	213,834,882.34	99,546,426.53
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	213,834,882.34	99,546,426.53

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	763,153,180.00	896,993,040.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	763,153,180.00	896,993,040.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	468,327,800.00	
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	468,327,800.00	
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	228,428,000.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	228,428,000.00	
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	15,770,000.00	17,200,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	15,770,000.00	17,200,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	50,627,380.00	879,793,040.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	50,627,380.00	879,793,040.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	735,876,810.51	704,474,283.27
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	735,876,810.51	704,474,283.27
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	697,676,810.51	704,474,283.27
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	448,012,855.64	416,785,533.69
210101	Үндсэн цалин	224,730,329.68	267,355,882.94
210102	Нэмэгдэл	162,118,276.96	109,338,433.75
210104	Урамшуулал	50,400,058.00	32,943,664.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	10,764,191.00	7,147,553.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	52,803,062.00	50,578,919.05
210201	Тэтгэврийн даатгал	37,979,602.19	35,512,097.50
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,818,875.13	3,879,066.93
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,004,819.47	3,229,182.93
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	727,141.95	723,530.93
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,272,623.26	7,235,040.76
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	12,770,000.00	13,624,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,200,000.00	4,189,715.00
210302	Түлш, халаалт	9,520,000.00	8,774,285.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,050,000.00	660,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	46,844,022.87	65,552,815.13
210401	Бичиг хэрэг	5,717,140.00	12,304,950.00
210402	Тээвэр, шатахуун	30,437,222.87	31,382,648.13
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,606,800.00	2,350,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,500,000.00	2,590,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,582,860.00	16,925,217.00
2105	Нормативт зардал	124,200,750.00	119,447,759.40
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	101,680,500.00	94,804,093.00
210502	Хоол, хүнс	19,520,250.00	16,826,916.40
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,000,000.00	7,816,750.00

Архангай аймгийн Цэнхэр сумын ЭМТ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,952,100.00	28,988,400.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,952,100.00	16,047,700.00
210604	Урсгал засвар	3,000,000.00	12,940,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	702,000.00	992,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	702,000.00	992,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	392,020.00	620,520.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	250,000.00	
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох		108,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	77,000.00	72,500.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	65,020.00	440,020.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,000,000.00	7,884,336.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,000,000.00	7,884,336.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	38,200,000.00	
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,200,000.00	
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	38,200,000.00	
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	27,276,369.49	192,518,756.73
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	17,957,900.00	67,132,900.00
22	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авах	17,957,900.00	67,132,900.00
	Дотоод эх үүсвэрээр	17,957,900.00	67,132,900.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	17,957,900.00	67,132,900.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-17,957,900.00	-67,132,900.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	9,318,469.49	125,385,856.73
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		9,318,469.49
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		134,704,326.22

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Д/Д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
10	20... оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	297,551,048.23	677,498,247.39	-306,930,856.25	668,118,439.37
17	Тайлант үеийн үр дүн			99,546,426.53	99,546,426.53
19	20... оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	297,551,048.23	677,498,247.39	-207,384,429.72	767,664,865.90

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан /Улсын төсөв/

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Д/Д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Харьцуулалт
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	895,131,300.00	771,607,183.27	123,524,116.73	86.2
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	895,131,300.00	771,607,183.27	123,524,116.73	86.2
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	895,131,300.00	771,607,183.27	123,524,116.73	86.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	434,874,900.00	416,785,533.69	18,089,366.31	95.84
210101	Үндсэн цалин	262,581,900.00	267,355,882.94	-4,773,982.94	101.82
210102	Нэмэгдэл	107,416,800.00	109,338,433.75	-1,921,633.75	101.79
210104	Урамшуулал	51,991,200.00	32,943,664.00	19,047,536.00	63.36
210105	Гэрээт ажлын хөлс	12,885,000.00	7,147,553.00	5,737,447.00	55.47
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	54,174,900.00	50,578,919.05	3,595,980.95	93.36
210201	Тэтгэврийн даатгал	38,666,200.00	35,512,097.50	3,154,102.50	91.84
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,877,300.00	3,879,066.93	-1,766.93	100.05
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,101,400.00	3,229,182.93	-127,782.93	104.12
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	775,400.00	723,530.93	51,869.07	93.31
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,754,600.00	7,235,040.76	519,559.24	93.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	13,623,600.00	13,624,000.00	-400	100
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,963,600.00	4,189,715.00	-226,115.00	105.7
210302	Түлш, халаалт	9,000,000.00	8,774,285.00	225,715.00	97.49
210303	Цэвэр, бохир ус	660,000.00	660,000.00		100
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	84,336,400.00	65,552,815.13	18,783,584.87	77.73
210401	Бичиг хэрэг	10,912,900.00	12,304,950.00	-1,392,050.00	112.76
210402	Тээвэр, шатахуун	49,272,900.00	31,382,648.13	17,890,251.87	63.69
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,792,500.00	2,350,000.00	1,442,500.00	61.96
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,125,000.00	2,590,000.00	1,535,000.00	62.79
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	16,233,100.00	16,925,217.00	-692,117.00	104.26

Архангай аймгийн Цэнхэр сумын ЭМТ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2105	Нормативт зардал	134,882,800.00	119,447,759.40	15,435,040.60	88.56
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	98,665,700.00	94,804,093.00	3,861,607.00	96.09
210502	Хоол, хүнс	25,367,100.00	16,826,916.40	8,540,183.60	66.33
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	10,850,000.00	7,816,750.00	3,033,250.00	72.04
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	65,186,700.00	96,121,300.00	-30,934,600.00	147.46
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	51,600,600.00	83,180,600.00	-31,580,000.00	161.2
210604	Урсгал засвар	13,586,100.00	12,940,700.00	645,400.00	95.25
2107	Томилолт, зочны зардал	4,117,100.00	992,000.00	3,125,100.00	24.09
210702	Дотоод албан томилолт	4,117,100.00	992,000.00	3,125,100.00	24.09
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,300,000.00	620,520.00	679,480.00	47.73
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	270,400.00	108,000.00	162,400.00	39.94
210803	Даатгалын үйлчилгээ	87,100.00		87,100.00	
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	130,000.00	72,500.00	57,500.00	55.77
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	812,500.00	440,020.00	372,480.00	54.16
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	102,634,900.00	7,884,336.00	94,750,564.00	7.68
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	102,634,900.00	7,884,336.00	94,750,564.00	7.68
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР		896,993,040.00	896,993,040.00	-
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ		17,200,000.00	-17,200,000.00	
132001	Орон нутгийн төсвөөс		17,200,000.00	-17,200,000.00	
134	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ		879,793,040.00	879,793,040.00	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих		879,793,040.00	879,793,040.00	-
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		9,318,469.49	-9,318,469.49	
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		134,704,326.22	134,704,326.22	-

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 4,496.9 мянган төгрөгийн алдаа ¹ илэрсэн. Энэ нь 4,496.9 мянган төгрөгийг шатахуун түгээх станц руу илүү шилжүүлсэн боловч авлага үүсгээгүй шатахууны орлого авч үлдэгдлээр тайлагнасан байсныг залрууллаа. Нийт 5,723.4 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрсэнд 2 албан шаардлага, 1 зөвлөмж хүргүүлээ.

3.1 Албан шаардлага

3.1.1 Бараа үйлчилгээний бусад зардлаас 1226.5 мянган төгрөгөөр шинэ жилийн бэлэг худалдан авч ажилчдын хүүхдүүдэд олгосон зөрчил илэрсэн.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.3.-д "... тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох;" хориглоно гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлээ.

3.1.2 Тайлант жилийн эцэст 4496.9 мянган төгрөгийн авлагатай гарсан зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэсэн заасныг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлээ.

3.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

3.2.1. Цалингийн журналын бичилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тооцоолсон цалин болон суутгалууд, гарт олгох цалингийн журналын бичилтийг цалингийн нэгдсэн системийн цалингийн тооцооны хүснэгтээс НДШ, ХХОАТ, ҮЭ, хамтын сан, урьдчилгаа болон бусад суутгал, гарт олгох дүн зэрэг гүйлгээнүүдийг тооцооны дансаар дамжуулахгүйгээр цалин, НДШ-ийн зардлын дансанд шууд бичилт хийсэн зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Сангийн сайдын 2006 оны 11 сарын 27-ны 388 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын 3.6, 3.7, 3.8, 3.9-д заасныг тус тус хэрэгжүүлээгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Тооцоолсон цалин болон суутгалууд, гарт олгох цалингийн журналын бичилтийг цалингийн нэгдсэн системийн цалингийн тооцооны хүснэгтээс НДШ, ХХОАТ, ҮЭ, хамтын сан, урьдчилгаа болон бусад суутгал, гарт олгох дүн зэрэг гүйлгээнүүдийг тооцооны дансаар дамжуулахгүйгээр цалин, НДШ-ийн зардлын дансанд шууд бичилтийг Сангийн сайдын 2006 оны 11 сарын 27-ны 388 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу хийж арга хэмжээг авч ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхиуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Цэнхэр сумын ЭМТ	1	4,496.9					1	4,496.9				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган

төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Цэнхэр сумын ЭМТ	3	5,723.4	-	-	2	5,723.4	1		-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж					
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн				
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил												
Цэнхэр сумын ЭМТ	1	0	-	-	1	0	-	-				
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил												
Цэнхэр сумын ЭМТ	0	0	0	0	0	0	0	0				